

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Advokatfirmaet Schjødt AS
v/Advokat Olav Kolstad
Postboks 2444 Solli
Munkedamsveien 45 A
0201 OSLO

Deres ref
33460-508-3068325.1

Vår ref
14/1818-7

Dato
05.09.14

Klage over pålegg om å gi opplysninger etter konkurranseloven § 24 - SAS

1. Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet viser til klage av 23.10.13 fra SAS Group AB (heretter "SAS").

Klagen gjelder Konkurransetilsynets pålegg om å gi opplysninger (heretter "pålegget") av 22.10.13 med hjemmel i konkurranseloven¹ § 24. Pålegg om å gi opplysninger etter konkurranseloven § 24 kan påklages innen 3 dager og klagen er derfor rettidig, jfr. forvaltningsloven² § 14.

Konkurransetilsynet har vurdert klagen, men ikke funnet grunnlag for å omgjøre pålegget. Klagen ble oversendt til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet ("FAD") 20.12.13 for behandling, jfr. forvaltningsloven § 33 fjerde ledd.

1. januar 2014 ble Konkurransopolitisk avdeling en del av det nye Nærings- og fiskeridepartementet ("NFD"). Dette departementet er derfor klageinstans for pålegget, jfr. forvaltningsloven § 28.

I kongelig resolusjon av 21.03.14 ble statsråd Anders Anundsen oppnevnt som settestatsråd for behandling av klagesaker etter konkurranseloven der statseide selskaper er part eller direkte berørt av sakens utfall, og næringsministeren på grunn av sitt ansvar for forvaltning av statens eierskapsinteresser i det aktuelle selskapet, er inhabil eller ønsker å fratruke fordi hun er nær grensen til inhabilitet. For ordens skyld vil departementet gjøre oppmerksom på at denne saken ikke er behandlet av næringsminister Monica Mæland fordi hun anså seg som nær grensen for inhabilitet. Saken er derfor behandlet av justisminister Anders Anundsen som settestatsråd.

¹ Lov 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven).

² Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

2. Sakens bakgrunn

Konkurransetilsynet ble i brev av 04.06.13 fra FAD bedt om å følge utviklingen i norsk innenriks luftfart nøye etter at forskrift om forbud mot opptjening av bonuspoeng i innenriks luftfart ble opphevet 16.05.13. Departementet ba Konkurransetilsynet om å rapportere tilbake dersom markedsutviklingen tilsa at virkemiddelbruken burde vurderes på nytt. I brevet legger departementet til grunn at tilsynet vurderer behovet for å pålegge aktørene en særskilt opplysningsplikt etter konkurranseloven § 24 for å få et tilstrekkelig informasjonstilfang.

Konkurransetilsynet har vurdert at det er et behov for å innhente opplysninger fra SAS og Norwegian Air Shuttle ASA (heretter "Norwegian") utover det som følger av offentlig tilgjengelig statistikk.

Konkurransetilsynet avholdt et møte med SAS 04.09.13 og et med Norwegian 29.08.13 for å diskutere hvilke opplysninger det ville være relevant å samle inn for å følge utviklingen i norsk innenriks luftfart. Konkurransetilsynet orienterte SAS og Norwegian om at tilsynet ønsket overlevert ruteregnskap, samt informasjon knyttet til selskapenes bonussystem og bedriftskunder, for et utvalg innenriksruter. Videre ble selskapene orientert om at Konkurransetilsynet ønsket en løpende rapportering av de etterspurte opplysningene. I møtet 04.09.13 ga SAS uttrykk for at selskapet ikke var enig i tilsynets vurdering av behovet for å innhente slikt datamateriale.

SAS argumenterte for at offentlig tilgjengelige datakilder gir tilstrekkelig informasjon til at Konkurransetilsynet kan følge markedsutviklingen i innenriks luftfart. SAS anførte videre at analyser av ruteregnskap også er uegnet til å belyse hvilke forhold som endrer konkurransen. Det ble også stilt spørsmål ved om Konkurransetilsynet har hjemmel til å pålegge SAS en opplysningsplikt. I etterkant av møtet oppsummerte SAS sine hovedargumenter i brev til Konkurransetilsynet av 04.10.13.

Konkurransetilsynet var uenig i denne vurderingen og mente det var nødvendig å innhente ruteregnskap med videre fra flyselskapene for å kunne følge utviklingen i markedet. Konkurransetilsynet sendte derfor 22.10.13 pålegg om å gi opplysninger etter konkurranseloven § 24, der det ble spesifisert hvilke data tilsynet ønsket fra SAS. Et tilsvarende pålegg ble sendt til Norwegian.

Konkurransetilsynet påla SAS å rapportere inn månedlig ruteregnskap på flere av innenriksrutene. I pålegget spesifiseres hvilken informasjon regnskapene skal inneholde og i hvilket format de skal gis til tilsynet. Videre kreves det at rapporteringen skal skje kvartalsvis og innen 35 dager etter siste måned i kvartalet. Det fremgår også av pålegget at SAS må opplyse om viktige markeds- og selskapsmessige endringer som påvirker ruteregnskapene og andre hendelser eller endringer som kan ha betydning for regnskap/flyruter.

3. Klagen

I SAS' klage av 23.10.13, og brev fra SAS til Konkurransetilsynet av 04.10.13 anføres det flere grunnlag for at Konkurransetilsynets pålegg av 22.10.13 må kjennes ugyldig etter forvaltningsloven § 41.

Klager anfører at vedtaket til Konkurransetilsynet mangler begrunnelse, og at hovedhensynene som har vært avgjørende ved det vidtrekkende forvaltningsmessige skjønnet ikke er nevnt eller hvilke gjøremål etter konkurranseloven tilsynet sikter på å gjennomføre. Videre anfører klager at forholdsmessigheten av den omfattende informasjonsplikten ikke er vurdert.

Etter klagers vurdering er heller ikke de etterspurte opplysningene relevante for å oppfylle konkurranseloven § 9, og informasjonsinnhenting er derfor ikke nødvendig. Klager anfører at det bør legges stor vekt på at tilsynet unngår å pålegge aktørene byrder som er unødvendige for å utføre lovpålagte oppgaver. Her viser klager til direktiv 2005/29 som klager mener regulerer Eurobonusprogrammet uttømmende. Konkurransetilsynet har derfor, etter klagers vurdering, ikke kompetanse til å iverksette regulering eller andre tiltak som griper inn i SAS' rett til å tilby fordelsprogram. Etter klagers oppfatning setter EØS-avtalen artikkel 36 skranker for hvilken informasjon som kan innhentes, fordi tilsynet ikke har angitt hvilke gjøremål etter loven tilsynet forfølger. Klager oppsummerer anførselene med at informasjonsinnhenting som ikke er påkrevd for å gjennomføre tilsynets oppgaver etter loven, ikke lovlig kan pålegges, og at vedtaket derfor må kjennes ugyldig etter forvaltningsloven § 41.

I brev av 04.10.13 fra klager til Konkurransetilsynet utdypes argumentasjonen ytterligere. Her vises det til brev fra departementet til Konkurransetilsynet av 04.06.13 som tilsynets grunnlag for å gi det aktuelle pålegget. Etter klagers vurdering er ikke pålegget nødvendig eller forholdsmessig for å følge markedsutviklingen eller for å vurdere om en aktør er dominerende.

Klager anfører videre at all informasjon som er nødvendig for å følge markedsutviklingen er offentlig tilgjengelig, slik at pålegget ikke er nødvendig. Etter klagers vurdering går detaljnivået i rapporteringen som Konkurransetilsynet legger opp til ut over det som er nødvendig for at Konkurransetilsynet skal kunne utføre sine oppgaver etter loven. Videre peker klager på at Konkurransetilsynet ikke tar hensyn til de mest sentrale parameterne som påvirker konkurransen i norsk innenriks luftfart. I brevet av 04.10.13 gis det derfor en oversikt over de viktigste faktorene i analysen av konkurransen mellom luftfartsaktørene. Klager frykter at tilsynet ikke tar utgangspunkt i de viktigste parametrene for konkurransen i luftfartsmarkedet, men at det blir mest sentralt å beskytte konkurrentenes forretningsmodell fremfor å fremme konkurransen. Klager nevner flere viktige konkurranseparametre; flystørrelser, priser, prisendringer, prisstruktur, priskonkurranse, tidtabeller, forretningsmodell- og strategi, endringer i konkurrerende kapasitet, endringer i produktelementer, kundeprogram, bedriftskunders endringer i reisemønstre og bedriftsavtaler, storkundeavtaler og generell økonomisk utvikling. Videre nevnes markedets størrelse, utvikling, kundesegmenter, underliggende regionale forskjeller, selskapenes strategiske valg og vurderinger, konkurransevilje/evne og andre forhold.

Avslutningsvis peker klager på at utskifting av IKT-systemer, og interne endringer i organisasjonen gjør at det vil være vanskelig for SAS å levere tall og analyser som har blitt levert tidligere. Det foreslås også hva slags rapportering som kan gjøres dersom pålegg om rapportering blir utfallet.

4. Konkurransetilsynets vurdering

4.1. Innledning

Konkurransetilsynet er uenig i klagers vurdering, og mener det er nødvendig å innhente rute-regnskap med videre fra flyselskapene for å kunne følge med på utviklingen i markedet. For å kunne fange opp en mulig effekt av bonusprogrammene, er tilsynet avhengig av å hente inn

ruteregnskap, samt informasjon om de reisende knyttet til selskapenes bonusprogram og bedriftsreisende. Offentlig tilgjengelig statistikk, herunder flytrafikkdata fra Avinor og passasjerstatistikk fra SSB, inneholder etter Konkurransetilsynets vurdering ikke informasjon med tilstrekkelig detaljnivå til å kunne følge utviklingen i markedet. Konkurransetilsynet fant det derfor nødvendig å pålegge flyselskapene å gi opplysninger, i tillegg til at det samles inn offentlig tilgjengelig statistikk.

4.2 Hjemmel

Konkurransetilsynet viser til konkurranseloven § 24 som rettslig grunnlag for opplysningsplikten. I følge forarbeidene til bestemmelsen kan det pålegges opplysningsplikt for et enkelt tilfelle, men det kan også pålegges en løpende plikt til å opplyse om endringer eller nye forhold.

Etter Konkurransetilsynets vurdering gir konkurranseloven § 24 hjemmel til å pålegge SAS en opplysningsplikt av det omfang som følger av pålegget av 22.10.13. Det vises til at en av Konkurransetilsynets kjerneoppgaver er å *”føre tilsyn med konkurransen i de forskjellige markeder”* jfr. konkurranseloven § 9.

Ved vurderingen av hvilke opplysninger som er nødvendige for at tilsynet skal kunne utføre sine gjøremål etter loven, har tilsynet en vid skjønnsmargin. Her vises det både til en tidligere klagesak fra FAD, samt forarbeidene til den reviderte konkurranseloven.³

Når det gjelder klagers henvisning til direktiv 2005/29 eller EØS-avtalen artikkel 36, kan ikke Konkurransetilsynet se at dette setter skranker for kompetansen til å gi informasjonspålegg, eller hvilken informasjon som kan innhentes etter konkurranseloven § 24 for å føre tilsyn med konkurransen.

4.3 Saksbehandlingsregler

Konkurransetilsynet viser til forvaltningsloven § 14 som angir saksbehandlingsreglene ved pålegg om å gi opplysninger, inkludert klageadgangen. Klageadgangen er begrenset til lovligheten av pålegget. I tillegg setter myndighetsmisbrukslæren grenser for adgangen til å pålegge opplysningsplikt.

Konkurransetilsynet viser til at forvaltningsloven § 14 oppstiller en uttømmende angivelse av hvilke saksbehandlingsregler som gjelder for informasjonspålegg. Tilsynet viser til at forskrift 22. desember 2005 nr. 1645 om opplysningsplikt, bevissikring og behandling av overskuddsinformasjon i konkurransesaker § 2 sammenfatter og viser til saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven § 14.

Konkurransetilsynet peker videre på at det i pålegget angir til hjemmel for pålegget, gir opplysninger om klageadgang og -frist. Det er dessuten gitt en begrunnelse for pålegget selv om Konkurransetilsynet ikke har plikt til å gjøre dette etter konkurranseloven § 24. Pålegget

³ Fornyings- og administrasjonsdepartementets vedtak 17. juli 2007 i klagesak om pålegg om å gi opplysninger og Prop. 75 L (2012-2013) Endringer i konkurranseloven s. 72.

ble også begrunnet i møtet mellom SAS og Konkurransetilsynet 04.09.13. Etter tilsynets oppfatning er gjeldende saksbehandlingsregler fulgt ved utstedelsen av pålegget.

4.5 Forholdsmessighet

Konkurransetilsynet skriver i oversendelsesbrevet at forholdsmessigheten ved pålegget er vurdert, men at det ikke er et krav om at dette må fremgå av selve pålegget.

Det vises til at det norske luftfartsmarkedet er konsentrert med få aktører samtidig som markedet er av stor økonomisk betydning. Det er derfor viktig at tilsynet følger dette markedet nøye og det er noe departementet ber Konkurransetilsynet om i brev av 04.06.13.

Videre viser Konkurransetilsynet til at SAS er et foretak med tilstrekkelige ressurser til å håndtere informasjonspålegget, og at de tidligere har fulgt tilsvarende pålegg. Det vises også til at Norwegian ble gitt tilsvarende pålegg som SAS 22.10.13 uten å rette noen innvendinger mot dette. Konkurransetilsynet konkluderer etter dette med at pålegget er forholdsmessig.

5. Departementets vurdering

5.1 Rettslig utgangspunkt

Departementet viser innledningsvis til at konkurranselovens forarbeider omtaler opplysningsplikten som en *”forutsetning for konkurransemyndighetenes utførelse av sine oppgaver etter konkurranseloven.”* Konkurransemyndighetene får ikke tilgang til nødvendig informasjonen gjennom ulike former for alminnelig rapporterings- og oppgaveplikt. Konkurranselovens bestemmelse om opplysningsplikt er derfor viktig for å gi Konkurransetilsynet det nødvendige informasjonsgrunnlaget for å kunne utføre dets lovpålagte oppgaver.⁴

Det aktuelle pålegget er gitt med hjemmel i konkurranseloven § 24, som sier at *”[e]nhver plikter å gi konkurransemyndighetene de opplysninger som disse myndigheter krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven [...]”*. Bestemmelsen hjemler også forskrift med nærmere regler om opplysningsplikt og granskning.

Forskrift 11. desember 2013 nr. 1491 om opplysningsplikt og bevissikring trådte i kraft 1. januar 2014, samtidig med opphevelsen av forskrift 22. desember 2005 nr. 1645 om opplysningsplikt, bevissikring og behandling av overskuddsinformasjon i konkurransesaker ble opphevet 01.01.14. Begge forskriftene gjengir og viser til saksbehandlingsreglene for informasjonspålegg i forvaltningsloven § 14.

Etter forvaltningsloven § 14 skal et informasjonspålegg angi hjemmel for pålegget. Videre fremgår det av bestemmelsen at *”[v]edkommende har rett til å klage over pålegget dersom han mener at han ikke har plikt eller lovlig adgang til å gi opplysningene. Han skal gjøres oppmerksom på klageadgangen i forbindelse med pålegget. Klage, som kan være muntlig, må framsettes straks når den pålegget angår er til stede, og ellers innen 3 dager [...] For øvrig gjelder bestemmelsene i kapittel VI tilsvarende så langt de passer.”*

⁴ Ot.prp. nr. 6 (2003-2004) A) Om lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven) B) om lov om gjennomføring og kontroll av EØS-avtalens konkurranseregler mv. (EØS-konkurranseloven) s. 143.

Det er kun lovligheten av pålegget som kan påklages. Dette betyr at det kan anføres at det foreligger saksbehandlingsfeil, at pålegget ikke har hjemmel, at det foreligger myndighetsmisbruk eller at den pålegget retter seg mot ikke kan etterkomme dette uten å bryte taushetsplikten.⁵ Konkurransetilsynets vurdering av om det er behov for pålegget skal således ikke overprøves av klageorganet, annet enn ved vurdering av anførsler om myndighetsmisbruk.

5.2 Hjemmel

Klager anfører at opplysningene som kreves ikke er nødvendige for å utføre Konkurransetilsynets oppgaver etter konkurranseloven § 9 bokstav a-e, og at pålegget derfor ikke har nødvendig hjemmel.

På side 3 i pålegget angis konkurranseloven § 24 som hjemmel for den pålagte opplysningsplikten. Departementet er enig i Konkurransetilsynets vurdering av at pålegget har nødvendig hjemmel. Etter konkurranseloven § 24 er opplysningsplikten knyttet til opplysninger myndighetene *”krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven[.]”* Konkurransetilsynets oppgaver fremgår av konkurranseloven § 9. Her står det at *”[K]onkurransetilsynet skal føre tilsyn med konkurransen i de forskjellige markeder.”* Bokstavene a-e utdyper nærmere hva som ligger i dette. Etter ordlyden i §§ 24 og 9 er det klart at Konkurransetilsynet kan gi pålegg om å gi opplysninger for å føre tilsyn med et marked. Dette fremgår også av beskrivelsen av gjeldende rett i Prop. 75 L (2012-2013) *Endringer i konkurranseloven*, hvor det på side 72 presiseres at opplysningsplikten ikke er begrenset til tilfeller hvor det foreligger en mistanke om overtredelser av konkurransereglene, men også gjelder *”ved undersøkelser av pris- og markedsforhold for øvrig.”*

Av forarbeidene⁶ til den konkurranseloven av 1993 § 6-1 fremgår det at et pålegg om opplysningsplikt kan være generelt eller individuelt, og at det kan pålegges en løpende plikt til å opplyse om nye forhold eller endringer. Da dagens § 24 i all hovedsak er en videreføring av den tidligere § 6-1 gjelder dette også opplysningsplikten etter dagens lov.

Konkurransetilsynets vurdering av om det er behov for opplysningene, om pålegget er rimelig eller om opplysningene kan innhentes på andre måter eller fra andre kilder er som nevnt ovenfor ikke grunnlag for klage, se også vedtak fra FAD av 17.07.07.

Når det gjelder klagers henvisning til direktiv 2005/29 og markedsføringsloven,⁷ er departementet enig i Konkurransetilsynets vurdering. Departementet kan ikke se at dette direktivet, eller loven som gjennomfører det i norsk rett, har relevans for vurderingen av de rettslige skrankene for Konkurransetilsynets bruk av konkurranseloven § 24. I det aktuelle direktivets fortale punkt 9 er det presisert at *”[d]ette direktiv berører ikke [...] Fellesskapets konkurranseregler og nasjonale bestemmelser som gjennomfører dem.”* Det er ingen tvil om

⁵ Geir Woxholth, *Forvaltningsloven med kommentarer*, Oslo 2011 s. 328.

⁶ Ot.Prp. nr. 41 (1992-1993) Om A. Lov om konkurranse i ervervsvirksomhet (konkurranseloven) B. Lov om pristiltak s.112.

⁷ Lov av 09.01.09 nr. 2 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv (markedsføringsloven).

at konkurranseloven § 11 får anvendelse parallelt med direktivet, og at direktivet ikke er til hinder for håndhevelse av denne bestemmelsen.

Klager anfører også at EØS-avtalen artikkel 36 setter skranker for hvilken informasjon som kan innhentes. Etter departementets vurdering kan ikke et informasjonspålegg rettet mot et norsk foretak i forbindelse med håndhevelsen av konkurranseloven i norsk innenriks luftfart, anses som en restriksjon på adgangen til å yte tjenester over landegrensene.

5.3 Pålegget er et enkeltvedtak

For ordens skyld peker departementet på at det aktuelle pålegget er en prosessledende avgjørelse, hvor klageadgangen reguleres i forvaltningsloven § 14. Dette er også nærmere behandlet i departementets vedtak av 05.09.14 som omhandler samme tema.

5.4 Saksbehandlingsregler

Klager anfører at pålegget mangler begrunnelse, at hovedhensynene som ligger bak det vidtgående skjønnet, og hvilke gjøremål Konkurransetilsynet tar sikte på å gjennomføre, ikke er nevnt.

Departementet er enig i Konkurransetilsynets vurdering av at saksbehandlingsreglene for pålegg om opplysningsplikt som regnes som prosessledende avgjørelser, er uttømmende regulert i forvaltningsloven § 14.

Som nevnt over i punkt 5.2 har departementet vurdert at det aktuelle pålegget har nødvendig hjemmel. Pålegget er etter departementets vurdering i punkt 5.3 ikke et enkeltvedtak, og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven kapittel IV kommer ikke til anvendelse. Det er således ikke noe krav til å begrunne eller varsle om at det kan bli aktuelt med et pålegg om å gi informasjon, selv om Konkurransetilsynet har gjort dette i møtet med SAS. Pålegget angir hjemmel for pålegget, hva det kan klages over samt klagefristen. Etter departementets vurdering oppfylder derfor pålegget kravene i forvaltningsloven § 14.

5.5 Myndighetsmisbrukslæren

Klager hevder at informasjonspålegget ikke er nødvendig for at Konkurransetilsynet skal utføre dets arbeidsoppgaver, i tillegg til at det aktuelle pålegget vil være sterkt byrdefullt for SAS, det vil si at pålegget ikke er forholdsmessig. Klager mener også at de etterspurte opplysningene ikke er egnet for å vurdere konkurransesituasjonen i markedet.

Som vist til over kan et informasjonspålegg påklages, men klageretten er begrenset til lovligheten av pålegget. At klager mener pålegget er urimelig, unødvendig eller uhensiktsmessig er ikke relevante klagegrunner etter forvaltningslovens § 14.⁸ Departementet viser til at Konkurransetilsynet etter konkurranselovens § 24 har en vid skjønnsmargin ved avgjørelsen av om det er nødvendig å pålegge opplysningsplikt eller kreve utlevert

⁸ Woxholth, *Forvaltningsloven med kommentarer*, Oslo 2011, s. 328.

informasjon, og hva slags informasjon som er nødvendig å innhente.⁹ Denne vide skjønnsmarginen er begrunnet i at det er tilsynet som er nærmest til å vurdere hvilke opplysninger som er nødvendige for å utføre dets oppgaver. Konkurransemyndighetenes adgang til å kreve opplysninger begrenses imidlertid av alminnelige prinsipper om myndighetsmisbruk.¹⁰

Departementet kan ikke se at det aktuelle informasjonspålegget er et resultat av myndighetsmisbruk fra Konkurransetilsynets side. Det aktuelle pålegget har nødvendig hjemmel og er gitt fordi tilsynet mener dette er nødvendig for å kunne utføre lovpålagte oppgaver og en særskilt bestilling fra overordnet departement. Tilsvarende pålegg er også gitt til klagers nærmeste konkurrent i markedet. Et informasjonspålegg vil nødvendigvis påføre foretaket arbeid som kan oppleves som byrdefullt og unødvendig for foretaket, men det er ikke tilstrekkelig til at pålegget regnes som myndighetsmisbruk.

6. Konklusjon og avgjørelse

Departementet har kommet til at det aktuelle informasjonspålegget har lovhjemmel, at det ikke er et enkeltvedtak og at pålegget ikke er et utslag av myndighetsmisbruk fra Konkurransetilsynets side.

På denne bakgrunn har departementet truffet følgende vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Med hilsen

Nils-Ola Widme (e.f.)
avdelingsdirektør

Tone Cecilie Høgestøl
rådgiver

Kopi til: Konkurransetilsynet

⁹ Prop. 75 L (2012-2013) Endringer i konkurranseloven s. 72, jfr. Ot. Prp. nr. 6 (2003-2004) A) Om lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven) B) om lov om gjennomføring og kontroll av EØS-avtalens konkurranseregler mv. (EØS-konkurranseloven) , s. 144. og, s.133.

¹⁰ Ot.Prp. nr. 41 (1992-1993) Om A. Lov om konkurranse i ervervsvirksomhet (konkurranseloven) B. Lov om pristiltak s.112, Ot.prp. nr. 6 (2003-2004) A) Om lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven) B) om lov om gjennomføring og kontroll av EØS-avtalens konkurranseregler mv. (EØS-konkurranseloven) s. 144, se også Woxholth, *Forvaltningsloven med kommentarer*, Oslo 2011 s. 328.